

Yerel Yönetimler Reformunun Bir Parçası Olarak Köy Kanunu Tasarı Taslağı

Hulusi ELDEM*

ÖZ

Mahalli idare birimlerinden biri olan, köylerin yönetimini düzenleyen, 1924 tarihli Köy Kanunu, Türkiye'nin değişen başta ekonomik, sosyal ve demografik koşulları olmak üzere diğer şartlar da dikkate alınarak yeniden düzenlenme ihtiyacı duymaktadır. Hazırlanan Tasarı, 2000'li yıllardan itibaren başlatılan mevzuat yenileme çalışmalarının önemli bir basamağıdır.

Tasarı, köylerin kuruluşunu, organlarını, yönetimini, görev, yetki ve sorumluluklarını, çalışma usul ve esasları ile diğer kuruluşlarla ilişkilerini, köylerin idari ve mali kapasitelerini artırıcı kapsamlı düzenlemeleri içermekle birlikte köy tüzel kişiliğinin başı olan muhtar ve bununla birlikte diğer bir organ olan meclisin geri çağırılması, kırsal alan yenileme planı ve köy yerleşim planı gibi üzerinde ayrıntılı biçimde durulması gereken konuları da içermektedir.

Hazırlanan bu çalışmada mevcut 442 Sayılı Köy Kanunu ve ele alınan Köy Kanun Tasarı Taslağı'nın maddeleri karşılaştırmalı olarak ele alınıp incelenmekte ve konu ile ilgili diğer akademik çalışmalardan faydalanılması amaçlanmıştır. Amaç, yeni düzenlemedeki önemli farklılıkları ortaya koyabilmek ve buna dayalı olarak Tasarı Taslağı'nın olumlu ve olumsuz yönlerinin vurgulanmasıdır.

Anahtar Kelimeler: Köy Yönetimi, Yerel Yönetimler, 442 Sayılı Köy Kanunu, Köy Kanunu Tasarı Taslağı

JEL Sınıflandırması: H70, H79, Z18

As a Part of the Local Government Reform, the Village and Village Law Bill

ABSTRACT

1924 Village Law which is one of the local government units and regulates the management of villages needs to be rearranged by taking into account initially the Turkey's changing economic, social, demographic conditions and others. Prepared draft is an important step for the rearrangement of the legislation works which date back to 2000.

The draft includes, the village's structure, body, management, authority and responsibilities, working procedures and principles. Meanwhile, it includes their relationship with other organizations and extensive regulations in order to increase the administrative and financial capacities of the villages. Draft also contains the issues which need to be addressed in detail. Such as; recall of the council and the head of the legal entity village headmen, rural area renewal project and village layout project.

In this study, the articles of current Village Law No.442 and the considered draft of Village Act are comparatively examined. At the same time, it is aimed to benefit from other academic studies on related subject. The aim is to reveal significant differences in the new regulation and to emphasize the positive and negative aspects of the draft bill.

Keywords: Village Administration, Local Government, Village Law No. 442, Village Law Draft Bill

JEL Classification: H70, H79, Z18

Geliş Tarihi / Received: 20.10.2014 Kabul Tarihi / Accepted: 07.12.2014

* Arş. Gör., Uşak Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, hulusi.eldem@usak.edu.tr

1. GİRİŞ

Türkiye’de yerel yönetim yapılanması içerisinde önemli bir yeri olan köy yönetimleri, bilindiği gibi doksan yıldır, 07.04.1924 yılında Resmi Gazete’ de yayımlanan 442 sayılı Köy Kanunu çerçevesinde yönetilmektedir. Bu tarihten önce ise köyler, 1864 tarihli Vilayet Nizamnamesi, ardından 1870 tarihli İdare-i Umumiye-i Vilayet Nizamnamesi, daha sonra 1876 tarihli Bucakların Yönetimi Hakkındaki Tüzük (İdare-i Nevahi) ve 1913 tarihli İdare-i Umumiye-i Vilayet Kanunu kapsamında yönetilmiştir (Ecemiş, 2008:1; Toprak, 2006:312). Hukuki açıdan anayasal bir hüküm içeren gerekli düzenlemeler ise 1961 ve 1982 Anayasaları ile gerçekleşmiştir (Kavruk, 2012:23). Türkiye’de köyün ve köylünün kalkınması ve toplumun diğer kesimleriyle yarışabilmesi için bu döneme kadar bir ekonomik yapı ve kurumsal yapı hayata geçirilememiştir (Doğan, 2009:157). Köy nüfusu kendi kendine yetebilecek, ulusal ve uluslararası pazarlar için üretim yapacak düzeye gelememiştir.

Mevcut Köy Kanunu’na ilişkin reform çalışmaları zaman zaman gündeme gelse de istenen sonuca ulaşıldığı söylenemez. Özellikle 2003 yılından itibaren yerel yönetimlerde uygulanan değişim ve dönüşümün, köylerde hayata geçirilmesini amaçlayan çalışmalar “Tasarı Taslağı” niteliğini aşamamıştır. Bunun neticesinde de herhangi bir yasal düzenlemenin bugüne kadar yapılmadığı görülmektedir.

Kamu Yönetimi’ndeki değişim ve Avrupa Birliği uyum süreci çerçevesinde yapılan çalışmalarla Kamu Yönetimi yapısındaki aksaklıklar ve yetersizlikler belirlenmiş ve bu doğrultuda ayrıntılı bir yenilenme sürecine girilmiştir. Bu süreçte yerel yönetimler ile ilgili önemli düzenlemeler hayata geçirilmiştir. 2004 yılında 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 2005 yılında 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu yasalaşırken, köy yönetimlerine ilişkin bir kanun düzenlemesi yapılamamıştır. Bu sürecin ardından günümüze kadar, köy yönetimleri ve köy nüfusuna ilişkin yasal ve yönetsel yenilenme ihtiyacı gündeme gelmiş olsa da somut bir adım atıldığı söylenemez. Köylerin değişen ihtiyaçları ve yerel yönetim reformu kapsamında diğer yerel yönetim mevzuatlarındaki değişim ve dönüşüm doğrultusunda, artık köylere ilişkin bir düzenleme daha da önemli hale gelmiştir.

Ele alınan Tasarı Taslağı, 60. Hükümet Programı’nda yer alan “Yapısal Dönüşümün Yönetimi” başlığı altında yer alan YDY-17. maddesinde, “Köy tüzel kişiliğinin yeniden düzenlenmesi başta olmak üzere, 1924 yılından beri yürürlükte olan Köy Kanununun günümüz şartlarına göre yenilenmesi ve TBMM’ye sunulması sağlanacaktır. Hükümet programı doğrultusunda İçişleri Bakanlığı bünyesinde Köy Kanunu Hazırlama Grubu oluşturularak gerekli çalışmalar başlatılmıştır. 2008 yılında valiler, kaymakamlar, yerel yönetim temsilcileri, il genel meclisi üyeleri, muhtarlar, bakanlık temsilcileri, üniversite öğretim üyeleri ve ilgili diğer kişi ve kurum temsilcilerinin katıldığı bir Köy Kanunu Çalıştayı düzenlenmiştir. Çalıştayda ortaya çıkan görüş ve öneriler dikkate alınarak, 2009 tarihli Köy Kanunu Tasarısı Taslağı hazırlanmıştır (Köy Kanunu Tasarı Taslağı, 2009). Bunun ardından ise 2009 yılında oluşturulan Köy Kanunu Tasarı Taslağı tekrar üzerinde çalışılarak, 2010 yılında yeniden düzenlenmiştir. 2009 yılındaki Taslak, 55 maddeden oluşurken, 2010 yılında oluşturulan son taslak metinde ise 65 madde bulunmaktadır. Bu da bir anlamda, bir yıl gibi kısa bir sürede Köy Kanunu’nda kapsam ve içerik olarak yeni düzenlemelerin yapıldığını göstermektedir. Bu çalışmada incelenen Köy Kanunu Tasarı Taslağı, 2010 yılında hazırlanan son olarak düzenlenmiş halidir.

Tasarı Taslağı ile getirilmek istenen yeni sistem, 2012 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonucuna göre nüfusun %23,7’sini (17.500.632) köy nüfusu oluştururken, bu rakam 2013 yılı verilerine göre ise, 2012 yılının son döneminde hayata geçirilen 6360 Sayılı Büyükşehir Yasası ile yaklaşık olarak %8’e (6.633.451) kadar gerilemiştir (TÜİK:2014). Bu durumun oluşmasında büyük oranda 6360 sayılı yasa ile Büyükşehir statüsü kazanan 14 ildeki köylerin merkeze veya ilçelere bağlanması sonucu daha önce köy nüfusu kapsamında olan 11.585.982 kişinin artık kentli olması etkili olmuştur. Bu açıdan kırsal alandaki vatandaşlara en yakın birim

olan köy yönetimleri hem temsil ettiği nüfus açısından hem de demokratik değerler açısından önemli durumdadır (Yalçındağ, 1998:1). Ayrıca Türkiye'nin coğrafi yapısı düşünüldüğünde ve yükselti değerlerinin birçok ülkeden yüksek olduğu, dağlık alanların yoğun olarak insan ve insan faaliyetlerine ev sahipliği yaptığı gerçeği ile dağ köylerinin de mahalli idareler açısından ihmal edildiği bir gerçektir (Eldem, 2013:3). Son yıllarda dağlık alanlarda yaşayan nüfusa yönelik bazı politika ve projeler uygulansa da buralardaki köy yerleşimlerinin ve yönetimlerinin önemli değişim ihtiyacı olduğu göz ardı edilmemelidir.

442 sayılı Köy Kanunu'nda köy yönetimi 10 fasıl ve 95 madde olarak düzenlenmiştir. Köy Kanunu içeriğindeki ana konu başlıkları: Köy İşleri, İmece ve Köy Parası, Köy Muhtarının ve İhtiyar Meclisi Azalarının Seçilme Yolu, Muhtarın Göreceği İşler, İhtiyar Meclisinin Göreceği İşler, İki ve Daha Ziyade Köylere Düşen İşler, İhtiyar Meclislerinin Göreceği Davalar, Davaların Nasıl Görüleceği, Köy Korucuları ve Göreceği İşler, Köy İmamları ve Müteferrik maddelerdir.

2010 yılında hazırlanan Köy Kanunu Tasarı Taslağı ise 6 kısım ve 65 maddeden oluşmakla birlikte temel konu başlıkları: Amaç, Kapsam ve Tanımlar, Köylerin Kuruluşu ve Sınırları, Köyün Görev ve Yetkileri, Organlar, Personel ve Mali Hükümler, Yenileme Planı ve Köy Yerleşim Alanı, Çeşitli ve Son Hükümler' dir. Bu çalışmada, 442 sayılı Köy Kanunu ile Köy Kanunu Tasarı Taslağı'nın karşılaştırılması yöntemi ile yapılmak istenen değişim ve dönüşümün olumlu ve olumsuz yönleri ele alınmaktadır.

2. KÖY YÖNETİMLERİ

Köy, insanların birarada yaşadıkları en küçük yerleşim birimidir. Bu doğrultuda ise bu yerleşimlerin yerel ve müşterek ihtiyaçlarının karşılanması için kurulan yönetim birimi ise köy idaresidir (Ulusoy ve Akdemir, 2010:315). Genellikle kırsal kesimde yer alan ve küçük nüfuslu yerleşimler olarak karşımıza çıkan köyler, tüzel kişiliğe sahip en küçük yerleşim birimleridir. Sosyal ve ekonomik açıdan bakıldığında ise genellikle tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin yapıldığı mekânsal alanlardır (Akdemir, 2010:315). Diğer bir ifadeyle, küçük ölçekli bu alanların idaresi konumunda olan köy yönetimleri, köy yerleşimlerinin ihtiyaçlarının giderilmesi, düzeninin sağlanması ve bu alanların kalkınmasını sağlamak üzere kamu tüzel kişiliğine sahip yerel yönetim birimidir (Aytaç, 2009:50).

Özellikle Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren köylerde yaşayan nüfusun artması ile birlikte kalkınmanın odağında bu alanlar yer almış ve ulusal kalkınmanın buradan başlayarak gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. Bunun hemen ardından ise 1924 yılında mevcut 442 Sayılı Köy Kanunu kabul edilmiş ve yasal olarak bir düzenlemeye gidilmiştir. Kanunun 1. maddesinde yer alan; “*nüfusu iki binden aşağı yurtlara (köy) ve nüfusu iki bin ile yirmi bin arasında olanlara (kasaba) ve yirmi binden çok nüfusu olanlara (şehir) denir.*” Bununla birlikte 2. maddeye göre; “*cami, mektep, otlak, yaylak, baltalık gibi orta malları bulunan ve toplu veya dağınık evlerde oturan insanlar bağ ve bahçe ve tarlalarıyla birlikte bir köy teşkil ederler.*” ifadesi yer almıştır. Bu ifadelerle köylere ilişkin nüfus ve mekânsal olarak tanımlamalara yer verilmiştir. 1930'lerden itibaren ise halkçılık ve buna bağlı olarak köylerin mekânsal ve nüfus açısından önemli hale gelmesi ile birlikte, bu dönemin ekonomik, kültürel ve siyasi politikalarının temelinde köyler yer almıştır. Dolayısıyla, ulusal ölçekte modernleşme ve ekonomik refah artışının köylerden başlayacağı düşünülmüştür (Dicle, 2012:859).

Türkiye'de 1950'li yıllardan itibaren hızla artan köyden kente göç hareketleri sonucunda ise kentlere doğru kayan politika ve yatırımlar, köylerin geri plâna itilmesini ortaya çıkarmıştır. Bunun neticesinde de Cumhuriyetle birlikte köylerin ve köy nüfusunun önemini kabul edildiği anlayış ve politikalar, kentlere doğru kaymıştır. Artan kent nüfusu, bunun neticesinde ortaya çıkan yeni ihtiyaçlar ve kentlerin giderek genişlemesi ile birlikte zaman içerisinde kent ile kırsal arasındaki

mesafeler azalmıştır. 1960'lı yıllardan itibaren ise planlı kalkınma anlayışına geçilmesiyle birlikte köylere yönelik politikalar tekrar gündeme gelmiştir (Keleş, 2009:223).

Kent ile kırsal arasında kalan ve kentlerin sınırlarının genişlemesi ile kentlere daha yakın hale gelen köylerin hedeflenen düzeyde kalkınması ve politikaların hayata geçirilmesi için 1970'li yıllardan itibaren Köy-Kent kavramı ileri sürülmüştür. Köy-Kent'in tanımına açık şekilde ilk olarak Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda yer verilmiş, ardından ise Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda yine Köy-Kent modeli adı ile yer almıştır (Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı: 1975 Yılı Programı, 1975:325; Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı:1978 Yılı Programı, 1978:305). Bu dönemden 2000'lere kadar çeşitli dönemlerde Köy-Kent uygulamaları yapılmış olsa da köylerle ilgili bu sürecin, istenen düzeyde başarıya ulaştığını söylemek güçtür. Yine bu dönemde hazırlanan 1982 Anayasası'nda, Köyler ve Köy Yönetimlerine ilişkin hüküm yer almıştır (1982 Anayasası, md. 127).

Özellikle 2000'li yıllara doğru Kamu Yönetimi yapısındaki zorunlu değişim, Yerel Yönetimleri de etkilemiş ve hızlı bir dönüşüm süreci başlamıştır. Bu tarihten itibaren Türkiye'de yapılan Yerel Yönetimler Reformu çerçevesindeki yeni mevzuat çalışmaları doğrudan köyler için yapılmaya da dolaylı olarak bu alanları ve yönetimlerini etkilemiştir. 2005 yılında yasalaşan 5393 Sayılı Belediye Kanunu ile Belediye kurulabilmesi için nüfus eşiği 5.000 olarak belirlenmiştir. 2008 yılında yürürlüğe giren 5747 sayılı kanun ise nüfusu 2.000'den az olan belediyeleri köy statüsüne almıştır. Tüm bu düzenlemelerin ardından ise köy nüfusunun üst sınırı 5.000 olarak karşımıza çıkmıştır. Yine köylerin kalkınması ve kent-köy farklılığının azaltılmasına ilişkin 2005 yılında Köylerin Altyapısının Desteklenmesi Projesi (KÖYDES) hayata geçirilmiştir (Bilgin ve Altunok, 2013:83).

Bu tarihten sonra ise zaman içerisinde artık daha kapsamlı çalışmaların yapılması ihtiyacı daha belirgin hale gelmiştir. 60. Hükümet Programında da yer alan köylerin idari ve mali olarak geliştirilmesi amacıyla öngörülen yeni bir köy kanunu hazırlanması doğrultusunda çalışma başlatılmıştır (Kızılboğa, 2011:184). Köy Kanunu Hazırlama Grubu'nun çalışmaları sonucunda, ortaya çıkan görüş ve öneriler ışığında, 2009 yılında Köy Kanunu Tasarısı Taslağı hazırlanmıştır (Köy Kanunu Tasarı Taslağı,2009). Söz konusu bu tasarının hazırlanmasının ardından ise 2010 yılında çeşitli değişikliklerin yapıldığı tasarının yeni hali oluşturulmuştur (Köy Kanunu Tasarı Taslağı,2010). Henüz bu tasarı yasalaşmadan, yine köy yönetimlerini ciddi anlamda etkileyen bir mevzuat değişikliğine gidilmiştir. 2012 yılında yasalaşan 6360 sayılı "On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" doğrultusunda köy idarelerinin yaklaşık %50'si hukuken ve fiilen kaldırılmıştır. Tüzel kişiliklerini kaybeden bu Yerel Yönetim birimleri, artık mahalle statüsüne geçmiştir.

Cumhuriyetin ilk yıllarında köylerden başlatılan kalkınma hareketi, artık günümüzde büyük oranda değişmiştir. Anayasada bir Yerel Yönetim birimi olarak sayılan Köylerin büyük bir bölümünün tüzel kişiliğini kaybettiği ve mahalleye dönüşmesi, bu köylerde yaşayan insanların ve bu köylerin idarelerinin artık kentin bir parçası haline geldiği sonucunu beraberinde getirmiştir. Yerel Yönetimlerde önemli değişimlerin yaşandığı 2000 yılından bugüne kadar Köy Kanunu'nda, çeşitli çalışmalar yapılmış olsa da henüz ciddi bir yasal ve idari değişim süreci yaşandığı söylenemez. Bu da her geçen gün ihtiyaçları değişen Köyler için artık kapsamlı bir düzenlemenin yapılmasını daha da önemli hale getirmiştir.

3. KÖY KANUNU TASARI TASLAĞISINDA GENEL OLARAK DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM

Köy, en basit ifade ile insanların birarada yaşadığı en küçük yerleşim birimidir. Daha çok geleneksel bir yaşam biçiminin hâkim olduğu köylerin ortaya çıkışı dünyada olduğu gibi ülkemizde de köklü geçmişe sahiptir (Ulusoy ve Akdemir, 2009:287). Bu göz ardı edilemeyecek birikimin ve

idari yapının varlığı eskilere dayansa da köylerin bir yerinden yönetim birimi haline gelmeleri, bunun yanında tüzel kişilik kazanmaları çok uzak değildir. Türkiye’deki mevcut yerel yönetim geleneği içindeki en köklü yerel kurumsal yapılardan olan köy yönetimleri 1924 tarihinde yasalaşan 442 sayılı Köy Kanunu ile yönetilmektedir.

Köyün yerel yönetim yapısı içindeki yeri sürekli olarak tartışılrsa da 1982 Anayasası’nın 127. maddesi gereğince hukuki açıdan bir yerel yönetim birimidir (Şengül, 2011:135). Ülkemizdeki yerel yönetim modellerini birer saç ayağı olarak ele alacak olursak 2004 yılından bugüne gerçekleştirilen yerel yönetim reformları içinde eksik kalan saç ayaklarından biri de köy yönetimleri olmuştur, bir diğeri ise mahalle yönetimleridir. Köy yönetimleri 6360 sayılı Kanun ile bir kere daha kamuoyunun gündemine gelmiş ileride kısaca sözünü edeceğimiz üzere bahse konu kanun ile ülkemizde 16.082 köy yönetimi için kapatılma süreci işletilmektedir. Bir yandan mevcut köylerin %53,2’si kapatılırken kalan köy yönetimlerine ilişkin geniş kapsamlı bir reform girişimlerine rastlanmaktadır. Söz konusu Köy Kanun Tasarı Taslağı, geniş kapsamlı bir reform çabasına işaret etmektedir.

İncelememize konu olan Köy Kanun Tasarı Taslağı’na İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü web sayfasından ulaşılmıştır. Tasarı Taslağı içerik itibariyle oldukça geniş yapısal, kurumsal, mali değişim ve dönüşümlere yer vermektedir. Çalışma bu çerçevede Köy Kanunu Tasarı Taslağı’ndaki yapısal ve kurumsal değişim ve dönüşüm perspektifleri, öngörülen mali değişim ve dönüşümleri ele almaktadır.

Köy Kanun Tasarı Taslağı söz konusu perspektifi içerecek biçimde aşağıda yer alan konularda bazı değişim ve dönüşümlere yer vermektedir:

- Kamu tüzel kişiliği ve mahalli müşterek ihtiyaç kavramı gibi çağdaş yönetsel değerlere yer veren yeni bir köy tanımı geliştirilmektedir (md.2/a).
- Köy bağılısı, Köy merkezi, Köy yerleşik alanı gibi kurumsal yapıya ilişkin tanımlamalara yer verilmektedir.
- Köyler nüfus ölçütü esas alınarak kademelendirilmekte ve 3 ayrı köy grubu oluşturulmaktadır (md.4).
- Tasarı Taslağı’nda köy kurulması sistematik olarak ayrıntılı olarak ele alınırken (md.3) bir köy tüzel kişiliğinin nasıl sona ereceği kanuni teminat altına alınarak açıklanmaktadır (md.9).
- Köyün organları içinde yer alan Köy İhtiyar Meclisi yerine “Köy Meclisi” getirilmektedir (md.11-19). 442 sayılı Kanunda köy muhtarını ve köy ihtiyar meclisini seçen yapı olarak tanımlanan köy derneği ise yeni Köy Kanunu Tasarı Taslağı’nda yer almamaktadır.
- Özellikle belediye başkan ve meclisleri için orta dönemde uygulanması beklenen Geri Çağırma (Recall) yöntemi köy muhtarı ve köy meclisi için de öngörülmektedir (md.26).
- Köyün görev ve yetkileri başlığı altında oldukça ayrıntılı ve çağdaş görev tanımlarının yer aldığı bir listeye yer verilmiştir. Söz konusu görevler belediyelerin görev ve yetkileri ile önemli benzerlikler göstermektedir (md.10).
- Benzer şekilde köy meclisi ve muhtarın görev tanımları da oldukça geniş bir perspektifte ele alınmaktadır (md.13- md.21). Köy muhtarına izin hakkı getirilmiştir (md.24). Köy muhtarının görevden uzaklaştırılmasında (442 sayılı Köy Kanunu’nda idare kurulu yetkili) İçişleri Bakanlığı yetkili kılınmıştır ve bu niteliği ile bir merkezleşme söz konusudur (md.27).
- Köy meclisinin aldığı pek çok kararda mahallin en büyük mülki amiri onayı şartı getirilmektedir (md.15). Bu haliyle güçlü bir vesayet modelinden söz etmek mümkündür.

- Köy meclisinin görev ve yetkileri arasında ve meclis toplantılarına ilişkin düzenlemelerde yerel demokrasi ve katılım, şeffaflığı sağlamaya yönelik olarak kararların ilanı, kamuoyu yoklaması ve araştırması yapılması vb hükümlere rastlanmaktadır (md.13-14).

- Köy meclis üyeliğinin sona erdirilmesinde belediye ve il genel meclis hükümlerine benzer hükümler getirilmiştir. Özürsüz olarak arka arkaya 3 toplantıya katılmamak üyeliğin düşme nedeni olarak öngörülmektedir. Meclisin feshinin yine belediye ve il genel meclislerinin feshinde geçerli olan hükümlerle uyumlu olduğu görülmektedir (md.17-18).

- Köy meclislerinin çalışmaz hale gelmesi durumunda yeni meclis oluşturuluncaya kadar mahallin en büyük mülki amirinin görevlendireceği 3 kişi tarafından meclisin görevleri yürütülecektir (md.19).

- Köy personeli nitelik olarak geliştirilmekte çağdaş hizmet ihtiyaçlarına göre mimar, mühendis, veteriner vb. istihdam edilmesi öngörülmektedir (md.28).

- Kentsel dönüşüm projeleri ile ilişkilendirilecek biçimde hem rantın yeniden dağıtılması hem de köy yerleşimlerinin çağdaş standartlara ulaşmasına yönelik bir girişim olarak köy yenileme planı ve köy yerleşim planı öngörülmektedir (md.37-38).

- Türkiye Köyler Birliği adı altında merkezi bir teşkilatlanma öngörülmektedir (md.40-54). Merkez- Yerel Yönetim işbirliği ve koordinasyonun sağlanabilmesi adına, 2001 Mahalli İdareler Tasarı Taslağı çerçevesinde yer alan girişimlerden biri olan Mahalli İdareler Ortak Kurulu, köyler için de Köy Kanunu Tasarı Taslağı ile hayata geçirilmek istenmektedir (Öner ve Yıldırım, 2004:237).

- Köy meclisine düzenleme ve idari yaptırım yetkisi tanınmaktadır (md.56).

- İmar Kanunu uyarınca mücavir alan statüsü tanınan köylere götürülecek yol, su, kanalizasyon ve katı atık hizmetlerinin sunumundan ilgili belediyenin sorumluluğu vurgulanmıştır. Bu hizmetlerin aksatılması durumunda Köyün tekrar mücavir alan dışına çıkartılması öngörülmektedir (md.60).

- Köy yönetimlerine genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden %0,5, İl Özel İdaresi Bütçesinden ise %1 pay verilmesi öngörülmektedir. Ayrıca köy meclisi tarafından belirlenecek tarifelere göre tahsil edilecek hizmet karşılığı ücretler köylerin gelirleri arasında yer almıştır (md.29).

- Köy gelirleri ve giderleri liste esasına göre sıralanmıştır. İlk kez köy bütçesi tanımına yer verilerek bütçe süreci yapılandırılmış ve bütçe yapımı zorunluluğu getirilmiştir (md.31).

- Köy idaresinin gelir ve giderleri ile diğer idari işlemleri ilgisine göre valilik veya kaymakamlık tarafından denetlenecektir. Tasarı Taslağı ile getirilen yeniliklerden biri de kamu zararı kavramıdır (md.33).

- Köy yönetimleri tarafından gerçekleştirilecek alım, satım, hizmet alımı vb., konularında ihale uygulamasına gidilecektir (md.34). Köy meclisleri ihale komisyonu olarak görevlendirilmesi öngörülmüştür (md.35).

- Köyler (köy meclisinin kararı ve mahallin en büyük mülki idare amirinin onayı ile) belediyeler, il özel idareleri, köylere hizmet götürme birlikleri, diğer köyler ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile ortak hizmet ve yatırım projeleri gerçekleştirebilmesi öngörülmektedir (md.55).

- Köy yönetimi sırasında karşılaşılan yargısal süreçlerde “bölge idare mahkemesi” görevlendirilmektedir (md.22, md.33).

4. KÖY TÜZEL KİŞİLİĞİNİN YAPISINA İLİŞKİN DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜMLER

4.1. Köy Tanımı

İncelenen Tasarı Taslağında köye ilişkin çeşitli kavramlara yer verilmiş ve bunların ne anlam ifade ettiği belirtilmek suretiyle tanımlara yer verilmiştir (md.2).

Köy: Sakinlerinin mahalli müşterek nitelikli ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan, karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, kamu tüzel kişiliğine sahip, ibadethane, okul, spor ve kültür merkezi, sağlık birimi, otlak, yaylak, mera gibi kamu malları bulunan, bağ, bahçe ve diğer tarım arazileriyle birlikte insanların toplu ve dağınık şekilde yaşadıkları yerleşim yerleridir (md. 2/a).

Ayrıca Tasarı Taslağının 2. maddesinde verilen tanımlar arasında yer alan köy başlığı, köy sınırları içinde, ihtiyaç ve öncelikleri benzer özellikler gösteren ve sakinleri arasında komşuluk ilişkisi bulunan, kalıcı konut olarak bünyesinde en az 10 hane veya 50 yerleşik nüfusun bulunduğu, sakinlerinin geleneksel köy faaliyetlerini sürdürdüğü mezra, kom, oba ve benzeri isimlerle adlandırılan ve İçişleri Bakanlığınca tescil edilen yerleşim yerlerini ifade etmektedir.

4.2. Köyün Kuruluşu

Taslak metin çerçevesinde köylerin kuruluşu ve sınırları başlıklı İkinci Bölümde köy kurulması sürecine kapsamlı olarak yer verilmiş, buna ilişkin unsurlar ve süreç belirtilmiştir (md. 3).

Söz konusu maddede çeşitli ekonomik ve sosyal nedenlerle köylerin veya köylerin belirli kısımlarının başka bir yere nakledilerek köy kurulmasının mümkün olduğu ve bunun İçişleri Bakanlığının kararı ile gerçekleşeceği belirtilmiştir (md. 3/3). Bununla birlikte bir sonraki fıkrada ise köylerin veya belediyelerin bazı kısımlarının buralardan ayrılarak yeni idari yapı kurulması durumlarında:

- Ayrıldıkları idari birim eğer köy ise, bu köyün nüfusunun 250'den aza,
- Ayrıldıkları idari birim eğer belediye ise, belediyenin nüfusunun 5000'in altına düşmemesi şartı belirtilmiş,
- Kurulacak olan yeni köyün alt nüfus eşiğinin 250 olması şartı açıkça yer almıştır (md. 3/4).

4.3. Köylerin Kademelenmesi

Taslakta köyler nüfus ölçütüne göre kademelenmiştir (md. 4). Köyler nüfuslarına göre,

- a) Nüfusu 1500 ve daha yukarı köyler birinci grup,
- b) Nüfusu 250'den 1500'e kadar olan köyler ikinci grup,
- c) Nüfusu 250'ye kadar olan köyler üçüncü grup köyler olarak gruplandırılmıştır (md. 4/1).

Taslak gerekçesinde de yer verildiği gibi, doğal olarak nüfus miktarları farklı olan köy yerleşimlerinde ihtiyaç ve imkânlarda birbirinden farklı olabilmektedir, bu sebeple yeni Köy Kanunu çalışmalarında ortaya konulan köylerin kademelenmesi düşüncesinin, gelir dağılımını ve hizmet önceliklerinin dikkate alınması gibi hususları göz önünde tuttuğunu söyleyebiliriz. Köy nüfuslarının her yıl TÜİK tarafından güncellenerek İçişleri Bakanlığına bildireceği ve bu yeni nüfuslar ile orantılı payların İller Bankasına İçişleri Bakanlığı tarafından iletileceği taslakta yer almıştır (md. 4/2).

4.4. Köy Sınırlarının Tespiti

Yine taslak kapsamında köy sınırlarının tespitine ilişkin hususlara ve sürece ilişkin hükümlere yer verilmiştir. 442 Sayılı Köy Kanunu'na göre, köylerin arasında meydana gelen sınır uyuşmazlıklarında köy ihtiyar heyetleri bir araya gelerek düzeltmek için çalışma yapmaktadırlar. Yine uzlaşma sağlanamazsa bu durumda, idare meclisi kesin sınırı altı ay içerisinde belirliyor ve bu sınır artık kesindir (md. 5).

Yeni Köy Kanunu Tasarı Taslağı'nda ise, sınır konusunda doğabilecek bir uyuşmazlık durumunda, vali yardımcısının başkanlığında, kaymakam, defterdar, il sağlık müdürlüğü, çevre ve orman il müdürlüğü, tarım il müdürlüğü, kadastro müdürlüğü, tapu müdürlüğü ve il özel idaresi temsilcilerinden oluşan komisyonca sınır tespit edileceği, bu süreçte komşu köy ve belediye meclislerinin de görüşünün alınacağı yer almıştır (md. 6/1).

Tespit edilen bu sınır, Valinin onayı ile kesinleşir, tapu sicil müdürlüğünce tescil ve ilan edilir (md.6/2).

Taslakta, yapılan sınır tespiti çalışmasıyla birlikte kesinleşen bu sınır zorunlu olmadıkça değiştirilemeyeceği hükmü yer alırken (md. 6/3), yürürlükte olan 442 sayılı Köy Kanunu'nun 5. maddesinde ise beş yıl süreyle yeni sınırın değiştirilemeyeceği belirtilmektedir.

4.5. Köy Tüzel Kişiliğinin Kaldırılması ve Köy Adının Değiştirilmesi

Mevcut 442 sayılı Köy Kanunu nüfusu 2000' den az olan yerler köy olarak belirtilmiş, ayrıca nüfusu 2000'den aşağı olan ve belediyesi olan kaza, nahiye ve vilayet merkezlerine "kasaba" denileceği söz konusu kanunda ifade edilmiştir (Öner, 2006:54).

Köy tüzel kişiliğinin kaldırılması Tasarı Taslağı'nın 8. maddesinde şu şekilde belirtilmiştir:

(1) Köy tüzel kişiliği;

a) Köylünün diğer yerleşim yerlerine göç etmesi sonucunda, köy meclisini oluşturmak için yeterli yerleşik nüfusun kalmaması,

b) Köyün bu Kanun hükümlerine göre başka bir yere nakledilmesi, hallerinde, valinin teklifi üzerine İçişleri Bakanlığının kararı ile kaldırılır. Tüzel kişiliği kaldırılan köy en yakın köy veya belediyeye bağlanır.

(2) Köyde kayıtlı seçmenlerin yarısından bir fazlasının köyün tüzel kişiliğinin kaldırılarak yakın bir köye veya belediyeye katılma yönünde mahallin en büyük mülki idare amirine yazılı başvurusuna istinaden, valinin bildiri üzerine mahallî seçim kurulları, on beş gün içinde köyde kayıtlı seçmenlerin oylarını alır ve sonucu bir tutanakla valiye bildirir. İşlem dosyası vali tarafından katılacak köy veya belediyeye gönderilir. Katılacak köy veya belediye meclisleri evrakın gelişinden itibaren otuz gün içinde başvuru hakkındaki kararını verir. Karar olumlu ise katılma gerçekleşir ve katılan köyün tüzel kişiliği köy meclisi veya belediye meclisi kararının kesinleşme tarihi itibarıyla sona erer.

Bir diğer husus ise, köylerin adlarının değiştirilmesi ile ilgili düzenlemedir. Uygulamada 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu hükümlerine göre yapılan köy adlarının değiştirilmesi, Köy Kanunu Tasarı Taslağı kapsamında metinde yer almıştır. Bir köyün adının, Köy Meclisinin talebi, Kaymakamın görüşü ve Valinin teklifi üzerine İçişleri Bakanlığının onayı ile değiştirilebileceği belirtilmiştir (md.8).

4.6. Köyün Görev ve Yetkileri

Köyün görev ve yetkileri başlığı altında Köy Kanunu Tasarısı Taslağı'nda, 442 Sayılı Köy Kanunu'na göre sayıca az fakat daha genel olarak düzenlenen 22 görev sıralanmıştır (md.10). Aynı maddenin devamında ise, sayılan görevlerin tamamının birinci grup köyler tarafından yürütüleceği ifade edilirken, ikinci ve üçüncü grup köylerin bazı görevlerden muaf tutulduğu belirtilmiştir (md. 10/2).

Örneğin, üçüncü gruptaki köylerden farklı olarak ikinci gruptaki köyler, köyde ikamet eden ihtiyaç sahiplerine ve dezavantajlı toplumsal kesimlere yönelik sosyal hizmet ve yardımların yapılması ile meslek kurslarının açılması ve bunun yanında yeşil alanların oluşturulması ve bu alanların korunması görevlerinden sorumludurlar. Birinci gruba giren köyler ise, her iki grup köyün görev ve yetkilerine ek olarak, köyde veteriner, mühendis, mimar, teknisyen ve tekniker gibi personellerin ihtiyaç halinde istihdam edilebileceğini; bunun yanında köye ait alt yapı yatırımları ile kamu binalarının yapımı görevleri ile de sorumlu tutulmuştur. Bununla birlikte ikinci ve üçüncü gruba giren köyler diğer görevleri de köy meclisinin kararı ile yapabileceklerdir (md. 10/4).

Aynı maddenin devamında yer alan fıkralarda ise, köyün görev, sorumluluk ve yetki alanının köy sınırları dâhili olduğu ve hizmetlerin yerine getirilmesinde yürütülecek görevlerin sırasının köyün mali durumu ve hizmetin ivediliği dikkate alınarak, köy meclisinin kararı ile belirleneceği belirtilmiştir. Tasarı Taslağı'nın üçüncü bölümünün ilk hükmü olan 10. maddede köyün görev ve yetkileri yer almıştır.

(1) Köyün görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Yol, su ve kanalizasyon gibi tesislerin bakımı, onarımı, işletilmesi ve korunması;
- b) Çevrenin korunması,
- c) Köy mezarlıklarının bakım ve onarımının yapılması,
- ç) Köydeki kamuya ait mal ve tesisler ile mera, yaylak, kışlak, umuma ait çayır ve otlakların korunması,
- d) İhtiyaç halinde 4857 sayılı Kanuna göre işçi çalıştırılması,
- e) Köy sınırları içindeki ormanın korunması,
- f) Köyde yapılacak kamu yatırımları için taşınmaz tahsisi,
- g) Köy içinde veya köyün bağlı bulunduğu il veya ilçe merkezine toplu taşıma hizmetinin yapılması,
- ğ) Taşınmaz alınması, köye ait taşınmazların satılması, kiralanması, takası ve bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesisi,
- h) Köye ait taşınır ve taşınmaz malların işletilmesi,
- ı) Bağış kabul edilmesi,
- i) İl özel idaresi veya köylere hizmet götürme birliği ile işbirliği yapılarak katı atık hizmetlerinin yürütülmesi, çöp dökme veya depolama yerlerinin tespit edilmesi,
- j) Kültür ve sanat, turizm ve tanıtım faaliyetleri ile spor faaliyetleri düzenlenmesi,
- k) Köy yerleşim planı hazırlanmasına yardımcı olunması ve gerektiğinde teknik çalışmaların yaptırılması,
- l) Köyde yapılacak yapıların ruhsata, planlara, fen ve sağlık kurallarına uygunluğu açısından izlenmesi ve tespit edilen aykırılıkların il özel idaresine bildirilmesi,
- m) Kanunlarla verilmiş diğer görevlerin yapılması,

n) Köyde ihtiyaç duyulan umumi tuvalet, köy konağı, ibadethane, kütüphane, oyun alanı ve spor tesisi, internet erişim merkezi gibi tesisler ile kamu binalarının bakımı, onarımı ve korunması; sağlık ve eğitim tesislerinin ihtiyaçlarının karşılanmasına yardımcı olunması,

o) Köyde yaşayan ihtiyaç sahiplerine ve özürülere sosyal hizmet ve yardım yapılması,

ö) Diğer kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği içinde meslek ve beceri kazandırma kurslarının açılması,

p) Ağaçlandırma, park ve yeşil alan yapılması; bu alanların korunması ve işletilmesi,

r) İhtiyaç halinde veteriner, mühendis, mimar, teknisyen ve tekniker unvanlı tam süreli veya kısmi süreli iş akdine dayalı olarak personel çalıştırılması,

s) Köyün imkânları veya 56. maddede belirtilen usul ve esaslara göre, köye ait altyapı yatırımları ile kamu binalarının yapımı.

(2) Üçüncü gruba giren köyler birinci fıkranın (a),(b), (c), (ç), (d), (e), (f), (g), (ğ),(h), (ı), (i), (j), (k), (l) ve (m) bentlerinde belirtilen görevleri; ikinci gruba giren köyler üçüncü gruba giren köylerin sorumlu olduğu görevlerin yanında, (n), (o), (ö) ve (p) bentlerinde belirtilen görevleri; birinci gruba giren köyler ise birinci fıkrada sayılan bütün görevleri yürütür.

(3) Hizmetlerin yerine getirilmesinde öncelik sırası, köyün mali durumu ve hizmetin ivediliği dikkate alınarak köy meclisinin kararı ile belirlenir.

(4) Bu maddenin ikinci fıkrasında öngörülen görev paylaşımında ikinci ve üçüncü gruba giren köyler, köy meclisinin kararı ile birinci fıkrada belirtilen diğer görevleri de yapabilirler.

(5) Köylere hizmet götürme birlikleri bu maddede yer alan görevleri bütün köy grupları için mali imkânlar ölçüsünde yapabilir.

(6) Köyün görev, sorumluluk ve yetki alanı köy sınırları dâhilidir.

5. KÖY TÜZEL KİŞİLİĞİNİN MERKEZİ YÖNETİM İLE İLİŞKİLERİ, DEMOKRATİK VE KATILIMCI YÖNETİM ANLAYIŞI

5.1. Vesayet Denetimi

Köy meclisinin görev ve yetkileri başlığı altında vesayet denetimi ile ilgili bazı hükümler yer almıştır (md. 13/1 b,c,d,e,h).

Madde 13- (1) Köy meclisinin görev ve yetkileri şunlardır;

b) Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine ve süresi on yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek,

c) Köy adına yapılacak kamulaştırmalar için kamu yararı kararı almak,

d) Köy tarafından kullanıma sunulan mal ve hizmetlerin ücret tarifesini belirlemek,

e) Köy bağılısı, meydan, yol, sokak, cadde ve benzeri yerlere ad vermek,

h) Köyde iş akdine dayalı olarak personel çalıştırılmasına karar vermek.

Meclis kararlarının onayı başlığı altında ise vesayet denetimine ilişkin bir başka hüküm yer almaktadır (md.15).

Madde 15- (1) Taşınmaz mal alımına, satımına, kiralanmasına, tahsisine, devrine, takasına ve bunlar üzerinde sınırlı aynı hak tesisine ilişkin kararlar; kamulaştırma için alınan kamu yararı

kararları; ücret tarifesine ilişkin kararlar; genel emir ve düzenleme niteliğindeki kararlar; köy başlısı, meydan, yol, sokak, cadde ve benzerlerine ad verilmesine ilişkin kararlar ile personel istihdamına ilişkin kararlar mahallin en büyük mülki idare amirinin onayına tabidir.

(2) Köy başlılarına ad verilmesine ilişkin kararlar, vali tarafından İçişleri Bakanlığı'na bildirilir.

Mali denetime ilişkin bütçenin denetlenmesi ile ilgili yer verilen düzenlemede vesayet denetimine ilişkin şu şekilde bir hükme yer verilmiştir.

Köy idaresinin gelir ve giderleri ile diğer idari işlemleri ilgisine göre valilik veya kaymakamlık tarafından denetlenir (md 33/1).

5.2. Yerel Demokrasi ve Katılım

Yerel demokrasi ve katılımın sağlanması hususu yine Tasarı Taslağı'nda karşılaşılan önemli bir konudur. Köyün görev ve yetkileri başlığı altında 13. maddede yer alan hüküm şu şekildedir:

Köyü ilgilendiren önemli işlerin karara bağlanması için tüm seçmenlerin görüş ve düşüncelerini tespit etmek amacıyla kamuoyu yoklaması ve araştırması yapmak (md.13/3). “Geri Çağırma” başlığı altında 26. maddede “Recall” yöntemi ilk kez yasal mevzuatımızda yer almaktadır.

Madde 26- (1) Köy muhtarı ve meclisin kanunlarla kendilerine verilen görevleri yapmamaları ve bu durumun kamu hizmetlerinde aksamaya yol açması halinde, köyde kayıtlı seçmenlerin en az yarısı, mahallin en büyük mülki idare amirine yazılı başvurarak muhtarın, meclisin veya muhtarla birlikte meclisin geri çağrılmasını isteyebilir.

(2) Yetkili seçim kurulu, mahallin en büyük mülki idare amirinin bildirim üzerine otuz gün içinde muhtar veya meclisin geri çağrılıp çağrılmaması yönündeki seçmen iradesini tespit etmek üzere köyde halk oylaması yaptırır ve sonucu mahallin en büyük mülki idare amirine bildirir. Kayıtlı seçmenlerin en az üçte ikisinin geri çağırma yönünde karar vermesi durumunda, valinin bildirim üzerine bölge idare mahkemesinin kararı ile ilgili organın görevi sona erer.

(3) Geri çağırma, mahalli idareler genel seçimlerinin üzerinden bir yıl geçmedikçe ve genel seçimlere bir yıldan daha az bir zaman kaldığı takdirde istenemez.

(4) Geri çağırma başvurusunun reddedilmesinin üzerinden bir yıl geçmedikçe yeniden geri çağırma başvurusu yapılamaz.

Köy meclisinin toplantısı başlığı altında yer alan hükümlerden bazıları da yine yerel demokrasi ve katılım açısından önem arz etmektedir (md. 14/8, 10, 11).

(8) Mecliste oylamalar açık oylama yöntemi ile yapılır.

(10) Meclis kararları, muhtar ve toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır ve uygun araçlarla köyde ilan edilir.

(11) Köy meclisinin toplantıları alenidir.

“geri çağırma” yöntemi, sağlıklı düzenlemelere dayalı bir biçimde ve hedeflerine uygun olarak kullanıldığı sürece, seçilmiş yöneticiler için önemli bir denetim aracı ve vatandaşlar için de bir katılım pratiği oluşturacaktır (Yıldırım,1994:105).

Seçimle işbaşına gelen köy muhtarı ve meclisinin, “kanunlarla kendilerine verilen görevleri yapmamaları ve bu durumun kamu hizmetlerinde aksamaya yol açması durumunda” yapılacak oylama sonucunda görevlerine son verilmesine yönelik olan bu düzenleme, yerel demokrasinin işlerliği ve gelişimi açısından hiç şüphe yok ki olumlu bir adımdır. Ancak bu uygulamanın zaman zaman bazı küçük köy yerleşimlerinde, köy nüfusu içerisinde anlaşmazlık ve çatışmalara neden olabilecektir. Yerel seçimler zamanlarında, gerek coğrafi gerekse sosyo-kültürel düzeyi nedeniyle,

daha şiddetli bir seçim süreci yaşandığı düşünüldüğünde bu çatışma ortamları ve siyasallaşma bir anlamda kaçınılmazdır (Şahin, 2010). Henüz yerel yönetimlerin hiçbir kademesinde uygulanmayan bu sistemin doğrudan ve ilk olarak köy yönetimlerinde uygulanması beraberinde toplumsal sorunları da getirebilecektir. Bu konuda daha kapsamlı bir analiz yapılması, köylerin siyasal, sosyal, kültürel vb. yapıları göz önünde tutularak bir düzenleme yapılması gerekmektedir.

6. KÖY YÖNETİMİNİN ORGANLARINA İLİŞKİN DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM

442 Sayılı Köy Kanunu'na göre köyün organları, Köy Derneği, Köy Muhtarı ve İhtiyar Meclisinden oluşurken (md.20), Tasarı Taslağı'nda ise köy tüzel kişiliğine ait organlar köy meclisi ve muhtar şeklinde düzenlenmiştir (md.11). Köy ihtiyar meclisi isim değiştirerek köy meclisi olarak karşımıza çıkarken, köy derneği ise tamamen kaldırılmıştır.

6.1. Köy Meclisi, Üyeleri ve Oluşumu

Köy İhtiyar Meclisi üyeleri arasında yer alan köy imamı ve köy öğretmeni, Tasarı Taslağı'nda köy meclisinin üyeleri arasında sayılmamış ve Köy Meclisi üyelerinin seçilmiş üyeler olacağı açıkça ifade edilmiştir (md. 12/1). Köy meclisi üye sayıları muhtar hariç olmak üzere, nüfusu 1500 ve daha yukarı köyler olan birinci grup köylerde sekiz üye, nüfusu 250'den 1500'e kadar olan ikinci grup köylerde altı üye, nüfusu 250'ye kadar olan üçüncü grup köylerde ise dört üyeden oluşur (md.12/2).

Tasarı Taslağı'nda köy meclisinin görev ve yetkileri şu şekilde yer almaktadır (md.13):

- Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek,
- Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine ve süresi on yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek,
- Köy adına yapılacak kamulaştırmalar için kamu yararı kararı almak,
- Şartlı bağışları kabul etmek,
- Köy tarafından kullanıma sunulan mal ve hizmetlerin ücret tarifesini belirlemek,
- Köy başlısı, meydan, yol, sokak, cadde ve benzeri yerlere ad vermek,
- Şebekeli içme suyu olan köylerde, her konut için su sayacı takılması zorunluluğu getirilip getirilmeyeceğine karar vermek,
- Diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek.
- Köyde iş akdine dayalı olarak personel çalıştırılmasına karar vermek.
- Köye ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak il özel idaresi, köylere hizmet götürme birlikleri ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devir veya tahsis etmek.
- Köyü ilgilendiren önemli işlerin karara bağlanması için tüm seçmenlerin görüş ve düşüncelerini tespit etmek amacıyla kamuoyu yoklaması ve araştırması yapmak.

Köy meclisinin toplantılarına ilişkin hükümleri içeren 14. maddede, köy meclisinin ilk oluşumunun ardından yapılacak ilk toplantısı, olağan aylık toplantıların süresi ve yeri, bütçe görüşmeleri, meclis gündeminin belirlenmesi, oylama biçimi, karar yeter sayısı, alınan kararların vatandaşlara duyurulması gibi hususlar bulunmaktadır. Söz konusu maddeye göre köy meclisi, seçim sonuçlarının ilânından itibaren beş gün içinde muhtarın başkanlığında kendiliğinden toplanır.

Köy meclisi, belirlenen yerde, her ayın ilk işgünü kendiliğinden toplanır. Toplantılar en fazla iki iş günü sürer. Köy bütçesinin görüşüldüğü Aralık ayındaki meclis toplantısı ise en fazla beş iş günü sürer. Yine aynı maddede meclis gündeminin muhtar tarafından doğrudan veya üyelerin teklifi üzerine belirleneceği, köy muhtarının acil durumlarda lüzum görmesi halinde köy meclisini toplantıya çağırabileceği hükmü yer almaktadır. Meclis, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların salt çoğunluğuyla karar alır. Karar yeter sayısı birinci grup köy meclisinde en az dört, ikinci grup köy meclisinde en az üç ve üçüncü grup köy meclisinde en az ikidir. Oylamada eşitlik çıkması durumunda muhtarın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Köy Meclisinde oylamalar açık oylama şeklinde yapılır. Oylar ise kabul veya red şeklinde verilecektir.

Köy meclisi tarafından alınan kararlar, muhtar ve toplantıya katılan üyeler tarafından imzalanır ve köyde ilan edilir. Tasarı Taslağı'nda, Meclis kararlarının onayı başlığı altında köy meclisinin kararlarının onayı yer almıştır ve kararlar mahallin en büyük mülki idare amirinin onayına tabidir (md.15).

Meclis üyeliği, ölüm ve istifa durumunda kendiliğinden sona ererken, özürsüz olarak arka arkaya üç toplantıya veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin, üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra meclis üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilir. Ayrıca önemli olan bir diğer hüküm ise, meclis üyeliğine seçilme yeterliğinin kaybedilmesi durumunda üyeliğin düşmesine, valinin bildirimine üzerine bölge idare mahkemesi tarafından karar verilmesidir (md. 17).

6.2. Köy Muhtarı

Köy tüzel kişiliğinin bir diğer organı ise muhtardır. Muhtarın görev ve yetkileri Köy Kanunu Tasarı Taslağı'nda ayrıntılı olarak yer almıştır (md. 21). Mevcut 442 Sayılı Köy Kanunu ile benzer hükümler içerse de önemli değişikliklerin de getirildiği görülmektedir. Bunlar;

- Kamulaştırma kararlarını uygulamak.
- Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.
- Köy meclisinin kararına istinaden köy adına sözleşme yapmak.
- Köy bütçesiyle ilgili olarak verilen görevleri yerine getirmek.
- Köyde çalışacak personeli görevlendirmek ve bunlarla sözleşme yapmak.
- Şartsız bağışları kabul etmek.

Bununla birlikte muhtarlığın sona ermesi veya boşalması hususu ise, ölüm ve istifa hallerinde kendiliğinden sona erer. Ayrıca mazeretsiz ve kesintisiz olarak yirmi günden fazla görevini terk etmesi ve bu durumun mahallin en büyük mülki idare amiri tarafından tespit edilmesi, seçilme yeterliliğini kaybetmesi, görevini sürdürmesine engel bir hastalık veya sakatlık durumunun yetkili sağlık kuruluşu raporuyla belgelenmesi, meclisin feshine neden olan eylem ve işlemlere katılması gibi durumlardan birinin meydana gelmesi durumunda, muhtarlığın düşmesine valinin bildirimine üzerine bölge idare mahkemesi tarafından karar verilecektir (md.22). Muhtarın izin hakkı hükmü, mevcut 442 sayılı kanundan farklı olarak karşılaşılan bir konu olmuştur. Köy muhtarlarının otuz gün izin hakkı olduğu ve bu izin süresince kendisine vekâlet edecek bir meclis üyesi görevlendirmesi gerektiği belirtilmiştir (md. 24/1). Devamında ise vekâleten görevlendirilen meclis üyesinin isminin en büyük mülki idare amirine bildirileceği hükmü yer almıştır (md.24/3).

Tasarı Taslağı'nda ilk kez karşılaşılan yeni kurumlardan biri olan Türkiye Köyler Birliği'ne ilişkin düzenlemelerde ise huzur hakkı başlığı altında muhtarlar katıldıkları toplantılarla orantılı olarak huzur hakkı ödenmesi ile ilişkin hükümler yer almıştır.

6.3. Köy Organlarının Yargısal İlişkileri

Meclis üyeliğinin sona ermesine ilişkin hükümlerin yer aldığı 17. maddede; Meclis üyeliğine seçilme yeterliğinin kaybedilmesi durumunda üyeliğin düşmesine, valinin bildirim üzerine bölge idare mahkemesi tarafından karar verilir (md. 17/3). Muhtarlığın sona ermesine ilişkin hükümlerin yer aldığı 22. maddede yargı ile olan ilişki şu şekilde yer almıştır (md.22/2-ç); muhtarlığın düşmesine valinin bildirim üzerine bölge idare mahkemesi tarafından karar verecektir.

Geri çağırma ile ilişkin hükümlerin yer aldığı maddede, köy organlarının yargı ile olan ilişkilerini içeren şu madde yer almaktadır. Yetkili seçim kurulu, mahallin en büyük mülki idare amirinin bildirim üzerine otuz gün içinde muhtar veya meclisin geri çağırılıp çağırılmaması yönündeki seçmen iradesini tespit üzere köyde halk oylaması yaptırır ve sonucu mahallin en büyük mülki idare amirine bildirir. Kayıtlı seçmenlerin en az üçte ikisinin geri çağırma yönünde karar vermesi durumunda, valinin bildirim üzerine bölge idare mahkemesinin kararı ile ilgili organın görevi sona erer (md.26/2).

7. KÖY YERLEŞİMİNE İLİŞKİN DİĞER DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜMLER

442 Sayılı Köy Kanunu'nda bulunmayan ancak yeni Köy Kanunu Tasarı Taslağı'nda yer alan bir başka başlık ise, köy yenileme planı ve köy yerleşim alanı uygulamalarıdır. Tasarı Taslağı'nda, Köylerde; tarıma ilişkin ortak kullanım alanları ve organize tarım alanları ile hayvancılık alanlarının oluşturulması, yerleşim alanları ve hayvan barınaklarının ayrılması, çevre düzenlemesi ve konut kültür ilişkisini gözeterek şekilde yapılaşmanın sağlanması, rekreasyon alanları ve her türlü sosyal donatı alanları oluşturulması, köyün tarihi ve kültürel dokusunun korunması ve afet riskine karşı tedbirler alınması amacıyla köy yenileme planı yapılabilir hükmü yer almaktadır (md.37).

Hangi köylerde köy yenileme planı uygulanacağını valinin teklifi üzerine il genel meclisinin kararı ile kararlaştırılacağı belirtilmiş; köy yenileme planının il özel idaresi tarafından yapılacağı ya da yaptırılacağı ifade edilmiştir. Yine aynı fıkrada plan sürecinin vali tarafından yürütüleceği; Köy yenileme planının köyün mal varlığı, imar durumu, yeşil alan varlığı, ortak kullanılacak yapılar, tarihi ve kültürel yapıların korunması ve benzeri konularda uyulması gereken ilke, esas ve usulleri kapsayacağı belirtilmiştir (md. 37/2).

7.1. Köy Yerleşim Planı

Köy yerleşim planı, köyün merkez ve bağlarının yerleşik alan sınırını, bu alan içindeki yerleşim parsellerini, hâlihazır konut ve diğer yapılarla ortak kullanımda olan yapıların yerleşim düzenini, sosyal donatı alanlarını, köy içi yolları ve bağlantılarını gösterir. Köy yerleşim planı, köyün merkez ve bağlarının mevcut yerleşimi ve muhtemel gelişme alanını ihtiva eder (md.38/1). Uygulamanın yapılacağı köyler valinin teklifi ve il genel meclisinin kararı ile belirlenecektir. Belediye mücavir alan sınırları içinde bulunan köylerde, köy yerleşim planının ilgili belediye tarafından yapılacağı açıkça ifade edilmiştir (md.38/2).

Köy yerleşim planının valinin görevlendireceği vali yardımcısının başkanlığında, il özel idaresi, bayındırlık ve iskân il müdürlüğü, tarım il müdürlüğü, defterdarlık, diğer kuruluş temsilcileri ile köy muhtarının yer aldığı bir komisyon tarafından hazırlanacağı; gerektiğinde vali tarafından

komisyona yardımcı olmak üzere, inşaat mühendisi, mimar, şehir plancısı, harita mühendisi, ziraat mühendisi, orman mühendisi ve jeoloji mühendislerinden oluşan teknik çalışma grubunun oluşturulabileceği belirtilmiştir (md.38/3).

Köy yerleşim planı hazırlama komisyonu, köyün mevcut yerleşimi, gelişme durumu, afet riski ve konuta olan ihtiyaç ile birlikte diğer ihtiyaçları da göz önünde tutarak planı hazırlayacaktır. Hazırlanan plan, il genel meclisi tarafından onaylandıktan sonra yürürlüğe girer ve il özel idaresince uygulanır (md.38/4).

Köy yerleşim planına göre, köy tüzel kişiliği adına tescil edilen parseller, en çok 2000 m² olmak üzere, en az üç yıldır köyde yerleşik bulunan ve evi bulunmayan ihtiyaç sahiplerine köy meclisi kararı ile rayiç bedel üzerinden satılır. Satış bedeli peşin veya en çok beş yılda ve beş eşit taksitte tahsil edilir. Tahsil edilen miktarın yüzde ellisi planı uygulayan il özel idaresi veya belediye hesabına, kalan yüzde ellisi de ilgili köy tüzel kişiliği hesabına aktarılır (md. 38/6).

İhtiyaç sahiplerine satılan bu parsellere, satış tarihinden itibaren 5 yıl içinde bina yapılması zorunludur, ayrıca parselleri satın alan köylüler bu süre içinde, yani 5 yıl içerisinde, bu parselleri devir ve temlik edemezler (md.38/7).

442 Sayılı Köy Kanunu'ndaki ek maddeler kısmında köy yerleşme planı ile ilgili hükümler bulunmaktadır. Köy muhtarı, köy ihtiyar meclisinin olumlu görüşünü aldıktan sonra, köy yerleşme planının yapılmasını bağlı bulunduğu mülki amirden talep eder. Köy yerleşme planı, köy yerleşik alanını ve gelişme alanını kapsamaktadır (ek madde 9). Köy ihtiyar meclisinin olumlu görüşü ile muhtarın başvurusunun yanı sıra, valilikçe resen de köy yerleşme planı süreci başlatılabilmektedir (ek madde 10).

Köy muhtarının talebinin uygun bulunması veya valilikçe resen, köy yerleşme planının yapılması için köy yerleşme alanı tespit komisyonuna gönderilmektedir. 442 Sayılı Köy Kanunu'nda köy yerleşme alanı tespit komisyonu, vali yardımcısının başkanlığında, maliye ve gümrük, bayındırlık ve iskân, tarım orman ve köy işleri bakanlıkları ve tapu kadastro genel müdürlüğüne bağlı mahalli kuruluşların teknik elemanları ile köy temsilcisinden oluşmaktadır. Gerektiğinde bu komisyona ilgili diğer kuruluşlardan da uzman elemanlar katılabilmektedir (ek madde 10). Komisyon, köyün mevcut ve gelişme durumunu dikkate alarak, konut ve genel ihtiyaçlarına göre yerleşme planı düzenlerler (ek madde 10).

Komisyon kararı ve köy yerleşme planı köy muhtarlığına iletdikten sonra, eğer itiraz edilmezse valinin onayı ile bu plan kesinleşir. Eğer köy ihtiyar meclisinin kararı plana itiraz yönünde olursa, ilk planın tebliğinden itibaren 30 gün içinde valiliğe muhtar tarafından itiraz başvurusu yapılır. Bu itiraz başvurusu ise 15 gün içinde valilik tarafından karara bağlanır ve bu son plan kesindir. Kesinleşen kararlar Tarım Orman ve Köyişleri bakanlığınca uygulanır (ek madde 11).

442 Sayılı Köy Kanunu'ndaki köy yerleşme planı hükümleri arasında bulunan, ihtiyaç sahiplerine verilen parseller ile ilgili hükümler ile Tasarı Taslağı'ndaki hükümler büyük oranda benzerlik göstermektedir. Fark olarak dikkat çeken nokta, ihtiyaç sahiplerine verilen söz konusu parsellerin devir ve temlik işlemi ile ilgilidir. Köy Kanunu Tasarı Taslağı metninde bu süre beş yıl iken (md. 38/7), mevcut köy kanununda bu süre on yıldır (ek madde 13).

7.2. Türkiye Köyler Birliği

Köy Kanunu Tasarı Taslağı ile getirilmesi amaçlanan yeni bir yapılanma ise Köyler Birliği'dir. Köylerin menfaatlerini korumak, rehberlik etmek, köyler arasında yardımlaşma ve işbirliğini teşvik etmek, iyi uygulama örneklerini yaygınlaştırmak, muhtar ve personelin eğitimini sağlamak, köy muhtarları arasında dayanışma, işbirliği ve bilgi alışverişini tesis etmek ve köy ile ilgili kanun hazırlıklarında görüş bildirmek amacıyla ülke düzeyinde birlik kurulabileceği ve Köylerin

tamamının ülke düzeyinde kurulan Türkiye Köyler Birliğinin doğal üyesi olacağı belirtilmiştir. Birliğin merkezi ise Ankara’da olacaktır (md. 40). Türkiye Köyler Birliğinin organları ise, meclis, encümen ve birlik başkanından oluşmaktadır (md. 40/2).

Birlik meclisinde, illerden her iki yüz elli köyün bir üye ile temsil edileceği, bu temsilcilerin köy muhtarları arasından yine muhtarların oylarıyla seçileceği belirtilmiştir. 250’den az sayıda köyü olan iller ise bir üye ile temsil edileceklerdir (md. 41/a). Bununla birlikte yapının karar organı birlik meclisi, birlik başkanı ise aynı zamanda birlik meclisinin de başkanıdır (md. 41/b,c).

Birlik meclisinin toplantıları yılda 1 kez olmak üzere, birliğin tüzüğünde belirtilen yerde yapılacaktır. Birlik bünyesinde ihtisas ve araştırma komisyonu gibi komisyonlar kurulamayacaktır. Birliğin organlarından olan Birlik Meclisi ve Birlik Encümeni’nin görevleri büyük ölçüde İl Genel Meclisi ve İl Encümeni’nin görevleri ile aynıdır (md. 42,44).

Türkiye Köyler Birliğinin Başkanı, birlik idaresinin başı ve temsilcisi olmakla birlikte, bütçenin harcama yetkisine sahiptir. Birlik başkanlığı ile ilgili dikkat çekilmesi gereken noktalardan biri, bir kişinin sadece iki dönem başkanlığa seçilebileceğidir (md. 45).

Birlik organlarının görev süresi iki mahalli seçim arasındaki süre kadardır. Yani bir seçimle işbaşına gelen organlar, bir sonraki mahalli idare seçimleri ile görevi bırakırlar (md. 48). Türkiye Köyler Birliği İçişleri Bakanlığı’na karşı sorumludur. Türkiye Köyler Birliğinin denetimi İçişleri Bakanlığı’na yapılır (md.54).

8. KÖYLERİN MALİ YAPISI

Köy kanunu Tasarı Taslağı’nda köylerin kademelendirilmesi sonucunda birinci gruba giren köylerde bütçe hazırlanması bir zorunluluk olarak getirilmiştir. Bütçenin her yıl 1 Ocak itibarıyla yürürlüğe gireceği ve yıllık olarak uygulanacağı belirtilmiştir (md.31). Diğer köylerde ise gelir ve gider hesabı tutulacağı; bunun sonucunda oluşturulan kesin hesabın muhtar tarafından hesap döneminin bitiminden sonra şubat ayı içinde meclisin onayına sunulacağı belirtilmiştir (md. 31/2).

Bununla birlikte önemli bir diğer husus ise köylerin gelir ve giderleridir. Buna göre köyün gelirleri şunlardır (md. 29):

- Genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı üzerinden ayrılan binde beş oranında pay,
- Bakanlıklar ve diğer merkezi idare kuruluşları tarafından gönderilen tahsisli ödenekler hariç, il özel idarelerinin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin yüzde biri oranında ayrılacak pay,
- Kamu kurum ve kuruluşlarından proje karşılığı aktarılan her türlü kaynak,
- Taşınır ve taşınmaz malların kira, satış ve başka suretle değerlendirilmesinden elde edilecek gelirler,
- Köy meclisi tarafından belirlenecek tarifelere göre tahsil edilecek hizmet karşılığı ücretler,
- Faaliyet ve satış gelirleri,
- Faiz ve ceza gelirleri,
- Bağış ve yardımlar,
- Diğer gelirler.

Köyün giderleri ise şu şekilde sıralanmıştır (md.30):

- Köy binaları, tesisleri ile araç ve malzemelerinin temini, yapımı, bakımı ve onarımı için yapılan giderler,
- Personel giderleri,
- Her türlü altyapı, yapım, onarım ve bakım giderleri,
- Gelirlerin tahsili için yapılacak giderler,
- Mezarlıkların tesisi, korunması ve bakımına ilişkin giderler,
- Dava, takip ve icra giderleri,
- Kamu binalarının bakım ve onarımı için yapılan giderler,
- İş makinesi, toplu taşıma aracı ve demirbaş alım giderleri,
- Elektrik, su, akaryakıt, yakıt ve haberleşme giderleri,
- Bu Kanun ve diğer kanunlarla köye verilen görevlerin yerine getirilmesi için yapılan giderler,
- Kanunlardan doğan aidat giderleri ve diğer giderler.

Köy bütçesinin denetimine ilişkin hükümlerde, köylerin gelir ve giderleri ile diğer idari işlemleri ilgisine göre valilik veya kaymakamlık tarafından denetleneceği belirtilmiştir. Denetim sonucunda tespit edilen kamu zararı, valinin görevlendireceği vali yardımcısının başkanlığında, defterdar, il özel idaresi genel sekreteri, il mahalli idareler müdürü ve il idare kurulu müdüründen oluşacak komisyon tarafından karar verilirken, komisyon kararlarına yapılacak itirazlar, bölge idare mahkemeleri tarafından kesin hükme bağlanacaktır (md.33). Ayrıca diğer mali hükümler başlığı altında, köylerde ihale uygulaması yapılabileceği ve buna ilişkin hükümlere yer verilmiştir (md. 34,35).

9. KÖY PERSONELİ

442 Sayılı Köy Kanunu'nda köydeki personele ilişkin hükümlerin bir başlıkta toplanmadığı, metin içerisinde ayrı ayrı yerlerde söz edildiği görülmektedir. Örneğin, köy kâtibinden söz edilirken, muhtarın yazılarını köy kâtibine yazdıracağı; eğer köyde kâtip yoksa bu işin köy öğretmeni veya köy imamı tarafından yapılabileceği belirtilmiştir (md. 39).

Yine 442 Sayılı Köy Kanunu'nun 68.-82. maddeleri arasında köy korucuları ile ilgili, 83.-86. maddeleri arasında ise köy imamını içeren hükümler bulunmaktadır. Köy öğretmenin köy ihtiyar meclisinin doğal üyesi olduğu hükmü yer almış olsa da merkezi idarenin atadığı bir personel olması dolayısıyla köy kanununda yer almamıştır.

İncelenen Köy Kanunu Tasarı Taslağı'nda, köy personeli tek bir maddede yer almıştır. İhtiyaç halinde köylerde; mimar, mühendis, veteriner, teknisyen, tekniker ve işçi, 4857 sayılı Kanun hükümlerine göre tam süreli veya kısmi süreli iş akdiyle çalıştırılabilecektir (md. 28). Sayılan meslek gruplarından kişilerin, kısmi zamanlı veya iş sözleşmesi ile köy tüzel kişiliği personeli olarak çalıştırılabileceği ifade edilmiştir. Köy gruplarına göre işçi pozisyon sayıları, işçi alımındaki usul ve esaslar ile sözleşmelerin kapsamının işçileri bakanlığının hazırlayacağı yönetmelikle belirleneceği belirtilmiştir. Bunun yanı sıra Tasarı Taslağı'nda köy personeli arasında köy korucularının yer almadığı görülmüştür. Köy korucuları ile ilgili 442 sayılı kanunda yer alan hükümlerin, yeni köy kanununda yer almayacağı ve köy korucuları ile ilgili hükümlerin 442 sayılı kanunda bırakılacağı; son olarak ise 442 sayılı kanunun adının "köy korucuları, geçici köy korucuları ve gönüllü köy korucuları kanunu" olarak değiştirileceği yer almıştır (md.63).

10. BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİNE İLİŞKİN 6360 SAYILI KANUN VE KÖY İDARELERİNE ETKİSİ

1980 sonrası dönemde yerel yönetimler ve özellikle de büyükşehir belediyeleri üzerinde önemli dönüşümlerin yaşandığı görülmektedir. İlk olarak kurulan büyükşehir belediyeleri olan İstanbul, İzmir ve Ankara'dır. Sonraki yıllarda gerek küresel gerekse ulusal ölçekte yaşanan birçok önemli gelişme, reformların genişletilmesine yol açmıştır. 1984 yılında kurulan ilk üç büyükşehir belediyesi olan İstanbul, İzmir ve Ankara'nın ardından sonraki yıllarda büyükşehir belediyesi sayısı artmış ve sayıları on beşe ulaşmıştır. 2000 yılında ise son olarak Adapazarı için büyükşehir belediyesine geçiş gerçekleşmiş ve böylelikle büyükşehir sayısı on altı olmuştur. Bu zamana kadar birçok yasal düzenleme yapılmış olsa da bunlardan köy yönetimlerini etkileyen büyükşehir belediyelerine ilişkin en önemli düzenleme 6360 sayılı kanundur. 12 Kasım 2012 tarihinde 6360 Sayılı "On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" kabul edilmiş ve sonrasında yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu düzenlemenin köy yönetimleri ile ilgili önemli düzenlemeleri vardır (Karaaslan, 2014:45-47). Bunlardan doğrudan köy yönetimlerini ilgilendiren en önemli husus, büyükşehir belediyelerinin sınırları içerisinde yer alan köylerin tüzel kişiliğinin kaldırılması ve mahalleye dönüştürülmesidir.

Bilindiği gibi büyükşehir belediyelerinin sınırlarını il mülki sınırları haline dönüştüren ve bir anlamda ölçek anlamında genişlemeye neden olan düzenleme 6360 sayılı kanunda yer almıştır. Büyükşehir belediyelerinde il mülki sınırları içerisindeki tüm köy idareleri kaldırılmış ve birer mahalle haline dönüşmüştür. Bu şekilde bir dönüşümle köy idarelerinin yaklaşık olarak %50'si kaldırılmıştır. Bununla birlikte önemli bazı değişiklikler şu şekilde sıralanabilir (Çelikyay, 2014: 15,16):

1. Orman köyleri ve buralarda ikamet eden köylüye verilen hak, sorumluluk ve imtiyazlar sürdürülecektir.
2. Mahalleye dönüşen köyler tarafından kullanılan mera, yaylak, kışlak gibi yerlerden yararlanmaya devam edilecektir.
3. Mahalleye dönüşen ve tüzel kişiliği kaldırılan köylerde vergi, harç ve katılım payı gibi konularda 5 yıl muafiyet sağlanacaktır.
4. İçme ve kullanma suyuna ilişkin ücretler, en düşük tarifinin %25'ini 5 yıllık sürede geçemeyecektir.
5. Belediye ve bağlı idarelerin bütçelerinin %10'u 10 yıl süre ile mahalleye dönüşen yerleşim birimlerinin alt yapı hizmetlerine ayrılacaktır.

Görüldüğü gibi yerel yönetimler reformları kapsamında büyükşehir belediyelerine ilişkin olarak yapılan düzenlemeler, gerek hizmet sunumunda etkinliğin artırılması gerekse ölçek ekonomisinden yararlanabilmek amacıyla daha kapsamlı halde yapılmakta ve büyükşehir belediye sınırlarını genişletmektedir. Bunun sonucunda ise büyükşehirlerde bulunan köy yönetimleri de bu reformdan etkilenmiştir. Büyükşehir idari alanı genişledikçe bu alanlarda uygulanan plan ve yönetim anlayışının, tüm yeni sınırlar içinde kalan yerleşim yerlerini kapsayacak biçimde ele alınması gerekmektedir. Bunun neticesinde ise eğer hizmet sunumunda etkinlik ve verimlilik sağlanabilir, maliyetler istenen düzeyde azaltılabilirse mahalle haline gelen köylerin ekonomik, sosyal, kültürel ve yönetsel açıdan gelişimleri sağlanmış olacaktır.

6360 Sayılı Kanun ile birlikte köylere, yani mahalleye dönüşen yerleşim yerlerine yönelik, bu yerleşimlerin gelişimini sağlayacağı düşünülen önemli yenilikler getirilmiştir. Bu kapsamda Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisindeki köylerin mahalleye dönüştürülerek hizmetlerde etkinlik

ve verimliliğin sağlanacağı, hizmet sunumunda eşitliğin sağlanacağı, imar ve planlamada birlik ve bütünsellik sağlanarak bu alanların daha hızlı gelişeceği savunulmaktadır. Yine aynı şekilde İstanbul ve Kocaeli dışındaki büyükşehirlerde, mahalleye dönüşen bu köy yerleşimlerinin alt yapı gereksinimlerinin karşılanması için belediye ve bağlı idarelerin yatırım bütçelerinin %10'unun 10 yıl süre ile bu yerleşimlere yönlendirileceği ifade edilmiştir. Bu kapsamda otuz büyükşehir belediyesinde köy tüzel kişiliklerinin kaldırılması, daha etkin, daha verimli, daha düşük maliyetle hizmet sunumu; planlamada bütünlüğün ve birliğin sağlanması gibi hedeflere dayandırılmıştır.

Yasa ile getirilen, söz konusu bu olumlu amaçlara ve politikalara karşın, birçok olumsuzluk mahalleye dönüşen bu köy yerleşimlerini etkilemiştir ve ilerleyen süreçte etkilemeye de devam edecektir. İlk olarak, köylerin tüzel kişiliklerinin kanunla kaldırılması Anayasaya aykırıdır. 1982 Anayasası'na göre, mahalli idareler il özel idaresi, belediye ve köyden oluşmaktadır. Köy tüzel kişiliğinin kaldırılıp bir kentin mahallesi haline dönüştürülmesi şüphesiz her köy için geçerli değildir. Bazı büyükşehirlerde köylerin şehir merkezlerine yaklaşmış olması nedeniyle, mahalleye dönüştürülmesi ve bu büyükşehir sınırları içerisine dahil edilmesi uygun görülebilir. Ancak, şehir merkezinden 80-90 kilometre uzakta bulunan köylerin, bir belediyenin mahallesi haline gelmesi hizmetlere erişme hususunda buralarda yaşayanlar açısından zorluklara neden olabilecektir. Köy halkının ihtiyaçlarının karşılanması hususunda köy idaresi yerine büyükşehir belediyelerinin yetkilendirilmesi, aynı zamanda karar organlarını seçme hakkını kaybetmeleri anayasaya aykırıdır (Gözler, 2013: 5-6).

Büyükşehir Belediyelerinde, İl Özel İdareleri'nin kaldırılmasının sonucunda köylere hizmet sunumunda etkin olan birimlerden biri olan Mahalli İdare Birlikleri de işlevini yitirmiştir. Dolayısıyla daha önce hizmetlerin sunumu ve köylere ulaştırılması noktasında daha etkin bir yapı varken, bundan sonra bu alanlara hizmet ulaştırılması ile ilgili olarak çeşitli sorunlarla karşılaşılacağı görüşü savunulmaktadır (Güler, 2012: 4-5). Yine buna benzer bir sorun da hizmet maliyetlerine ilişkindir. 6360 Sayılı yasanın gerekçesinde hizmetlerin sunumunda maliyetlerin azaltılacağı amaçlanırken, şehirden uzak mesafede bulunan ve mahalleye dönüşen bu yerleşimlere hizmetlerin ulaştırılması sürecinde, her hizmet türünde bu maliyet azaltılmasının görülmesi güçtür. Örneğin İzmir, Ankara ve İstanbul gibi büyük nüfuslu kentlerde ulaşım hizmetlerinde maliyetlerin azaltılması güçtür (Genç, 2013:7).

Yerel yönetimlerin varlığına bir yasa ile son verilmesi ve bu süreçte bu köy yerleşimlerinin halklarına herhangi bir şekilde danışılmaması, yani referandum yapılmaması Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'na aykırıdır (Keleş, 2012; Keleş, 2013:19; Görmez, 2012; Duru, 2013: 34). Bununla birlikte daha önce kendi mahalli idare yöneticilerini seçen köy halkı, artık kendinden kilometrelerce uzakta bulunan belediyelerin yöneticilerini seçecektir. Bu da yerel demokrasi açısından olumsuz sonuçlara yol açabilecek ve aynı zamanda katılımın azalmasına neden olacaktır (Güler, 2012; İzci ve Turan, 2013:136). Bunun ardından 2014-2018 yılları arasını kapsayan,10. Kalkınma Planı'nda da 6360 Sayılı Yasada yaşanabilecek olumsuzluklara karşın ilerleyen süreçte yeni düzenlemelerin yapılabileceği ifade edilmiştir. Yine aynı şekilde köy yönetimlerine ilişkin ve köy yönetimlerini güçlendirmeye yönelik de düzenlemelerin yapılacağı belirtilmiştir (Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018, 2013).

Öte yandan köy sayısının yaklaşık olarak %50'sinin mahalleye dönüştüğü düşünüldüğünde, başka bir ifadeyle köy sayısının ciddi anlamda azaldığı durumda, 2010 yılında hazırlanan Köy Kanunu Tasarı Taslağı'nın hali hazırda köy olan yerleşimler için tekrar gözden geçirilmesi gerekmektedir. Çünkü artık sadece Büyükşehir Belediyeleri dışındaki il sınırları içerisinde yer alan, köy yerleşimleri ve yönetimleri işlevlerini sürdürmektedir. Bunun yanı sıra göz ardı edilmemesi gereken diğer bir husus ise dağ köylerinin durumudur. Son yıllarda "Dağlık Alan Yönetimi" ve "Sürdürülebilirlik" gibi kavramlar sık sık gündeme gelmektedir. Türkiye'de dağlık alanlarda yaşayan nüfusun miktarı düşünüldüğünde, buralarda ve de özellikle bu alanlarda bulunan köy yerleşimlerinde yaşayan nüfusun ihtiyaç ve yaşam koşulları diğer yerleşimlerde hayatlarını

sürdüren nüfustan farklılık göstermektedir. Bu nedenle Köy Kanunu hazırlanması sürecinde dağlık alanlardaki köy yerleşimlerinin ve burada yaşayan nüfusun durumu analiz edilerek bütüncül bir anlayışla değerlendirmeler ortaya konulmalıdır. Mevcut büyükşehirler dışındaki illerde yer alan köyler ve bunlarla birlikte dağlık alanlardaki köy yerleşimleri, içinde buldukları tüm koşullarla birlikte ele alınmalıdır. Kısacası, hazırlanan Tasarı Taslağı'nın mevcut köyler dikkate alınarak yeniden düzenlenmesi ilerleyen süreçte daha da gerekli hale gelebilecektir.

11. TARTIŞMA ve SONUÇ

Şüphesiz 442 sayılı Köy Kanunu çıkarıldığı tarihte köy tüzel kişilikleri ve köy halkı adına önemli yenilikler getirmiş olsa da günümüze kadar olan süreçte yenilenme imkânına sahip olamamıştır. 1961 ve 1982 Anayasaları ve sonrasında Türkiye'de başlayan Kamu Yönetimi ve Yerel Yönetimler alanlarındaki değişim süreci artık Köy Kanununu yenilenmeye daha fazla zorlar hale gelmiştir. Cumhuriyet'in ilanından günümüze kadar köy kalkınması için yapılan kısmi çalışmalar ve düzenlemeler yapılmış olsa da köy yönetimine dair kapsamlı bir düzenleme yapılamamıştır (Doğan, 2009:167). Yerelleşme politikalarının hayata geçirilmeye başlandığı 1980'lerden itibaren artık yerel yönetimlerin başta özerklik ve mali sorunlar olmak üzere birçok konuda dinamik bir süreç işlemektedir. Bu kapsamda diğer yerel yönetim birimlerinde olduğu gibi köy yönetimlerinde de merkezîyetçi anlayıştan vazgeçilmesi ve yerelleşmenin her anlamda sağlanabileceği bir dönüşüm sürecine girilmesi gerektiği görülmektedir (Güler, 2005:227).

Söz konusu reformlar çerçevesinde köy yönetimini dönemin şartlarına uygun olarak yenilemeyi amaçlayan Tasarı Taslağı önemli değişiklikleri getirmektedir. Tasarı Taslağı ile getirilen düzenlemeler köy halkının refah düzeyini artırmak, sosyal ve kültürel gelişimlerine katkı sağlamak, kırsal kent arasındaki farklılığı azaltarak kırsal kesimin daha yaşanabilir hale getirilmesi ve köyün kente her anlamda yaklaşmasını amaçlamaktadır.

Tasarı Taslağı köylerin nüfus esasına göre gruplandırılmasını içerirken, buradaki temel esas ölçek ekonomisinden faydalanılarak daha az maliyetle daha fazla ve etkili hizmet üretimi gerçekleştirilmek istenmiştir. Özellikle muhtar ve köy meclisi esas işlevlerini yapabilecekleri konuma getirilmekte ve yeterli gelir kaynaklarının sağlanması konusunda yeni yetkilere de kavuşmaktadır (Özgür ve Kösecik, 2007). Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın görevler ile orantılı gelir kaynaklarına sahip olunması ilkesine uygun olarak yenilikler getirilmektedir. İmce ve salma gibi günümüz ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalan gelirler yerine, sabit, düzenli ve yeterli olabilecek gelir kaynaklarına sahip olunması, ihtiyaçların en iyi biçimde karşılanmasını sağlamış olacaktır. İl özel idareleri ve belediyelere aktarılan genel bütçe vergi gelirlerinden köylerinde pay almasının önü açılmakta ve aynı zamanda köylerin mali açıdan güçlendirilmesini sağlamış olacaktır. Tasarı Taslağı, halka yakınlık, gerçekleştirilecek hizmetin halka en yakın idarelerce gerçekleştirilmesi ya da gerekli durumlarda üst yönetim birimlerinin de katılımını sağlayan bir yapının ifade edildiği subsidiarite ilkesinin gerçekleşmesini de sağlamış olacaktır. Ayrıca Tasarı Taslağı'nda, muhtar mahallin mülki amiri konumuna getirilmektedir.

Muhtar ve köy meclisine ilişkin geri çağırma mekanizması önemli bir düzenleme olarak karşımıza çıkmaktadır. Kamu Yönetimi'nde bir ilk olması ve bunun ilk uygulanacağı birimin köyler olması nedeniyle üzerinde ayrıntılı biçimde çalışılması, olumlu ve olumsuz yanlarının tartışılması gerekmektedir. Bunun yanında halkın kamu hizmetlerinin sunumu sürecine katılımını ve hizmetin sorgulanmasını sağlayan bir düzenleme olarak sorumlu yöneticilerin daha özenli ve dikkatli olmalarını sağlamış olacaktır.

Tasarı Taslağı'nda, köy derneği kaldırılırken, organların seçimle göreve gelmesi ilkesi kabul edilmiştir. Türkiye Köyler Birliği adı altında ülke çapında bir örgütlenme ile hizmet uygulamalarında bir çeşit çözüm üretme ve fikir oluşturma kademesi oluşturulmaktadır. Bu da köyler arasında bir çeşit eşgüdüm ve koordinasyonun sağlanması anlamına gelmektedir.

Tasarı Taslağı, kırsal ekonomilerin geliştirilmesi, kırsal alana hizmet ve altyapı sunumunun etkin biçimde yapılmasını, küçük ve dağınık kırsal yerleşim yapısından kaynaklanan sorunların çözümünde kamusal hizmetlerin maliyet etkinliğinin artırılması hususu hedeflemektedir. Tasarı Taslağı ayrıca ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan derin farklılıklar taşıyan köyler arasındaki farklılıkları azaltıcı tedbirleri sağlamaktadır. Özellikle, çeşitli sebeplerle köylerde daha küçük parçalara ayrılan toprağın verimini artırıcı reformlar desteklenmekte ve dağınık yerleşimi olan köylerin konut politikalarıyla düzenli bir yerleşim modeline kavuşturulması hedeflenmektedir. Köy imar durumunu düzenlemek amacıyla daha çağdaş ve güncel planlar yapılması amaçlanmakta ve bunları yürütecek teknik eleman istihdamına da gerekli imkân verilmektedir.

Ayrıca mimari ve kültürel açıdan önem taşıyan, korunması gereken ya da turizmin gelişmesi açısından potansiyeli bulunan köylerin peyzaj özelliklerinin ve fiziki koşullarının iyileştirilmesi, tarihi ve mimari değer taşıyan binalar varsa bunların restore edilmesi ve korunması, uygun olanların turizm amaçlı kullanıma açılmasına yönelik projelerin gerçekleştirilmesi ve desteklenmesi de önerilmektedir. Özellikle turizme ve organik tarıma yönelik yapılacak düzenlemeler köy halkına yeni gelir ve pazar imkânı sağlayacaktır. Tüm bunlarla birlikte dağlık alanlar da yer alan köylerin kendilerine has özellikleri de göz önünde tutularak o yörelerin gereksinimleri göz önünde tutulmalıdır. Zira bir ova köyü ile dağlık alanda yer alan köyün gereksinim ve şartları farklı olacaktır.

İncelenen Köy Kanunu Tasarı Taslağı, köyleri nüfus esasına göre sınıflandırmaya tabi tutmaktadır. Söz konusu bu köylerin gruplandırılması ile ölçek ekonomisinden faydalanarak etkinlik ve verimliliğin artırılacağı savunulmaktadır. 442 Sayılı Köy Kanunu'ndaki bütçe usul ve esaslarının değiştirilmesi hedeflenmektedir. Köy yönetimlerinin mülki idare amirinin onayına sunulması sona ermektedir. Bunun yanında ikinci ve üçüncü gruptaki köylerde basit şekilde gelir-gider hesabı tutulması öngörülmüştür. Yine Tasarı Taslağı çerçevesinde, planlı ve yaşanabilir köy yerleşimlerinin hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda planlama, mülkiyet ve finansman konularında düzenlemelere yer verilmiştir.

Tasarı Taslağı, hem toplumsal yapıyı hem köyleri ulusal plan ve hedefler doğrultusunda daha ileri taşırken, köy yönetimlerini kendi içerisindeki potansiyelleri canlandıran hükümler içermektedir. Türkiye'nin önemli bir yerleşim birimi olan köylerin mevcut kanundaki eksikliklerinin giderilmesini sağlayan bir düzenlemeler bütünü ile çağın şartlarına uygun olarak, daha yaşanır ve köylerin tercih edilebilir konuma getirilmesi amaçlanmakta ve bu doğrultuda yerel yönetimler reformunun eksik kalan parçası adına önemli bir adım atılmaktadır.

KAYNAKÇA

Bilgin, S. ve Altunok, H. (2013), Yönetimsel ve Mali Boyutlarıyla Köy Kanunu Tasarı Taslağı, Çağdaş Yerel Yönetimler, Cilt 22, Sayı 3, Temmuz 2013, s.79-96

Çelikyay, H. (2014), *Değişen Kent Yönetimi ve 6360 Sayılı Büyükşehir Yasası*, Analiz, SETA, Temmuz 2014, Sayı:101.

Dicle, E. (2012), Modern Ulus Devlet Projesinde Bir İdeal Mekân Temsili Olarak Köy Ütopyası, Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or *Turkic*, Volume:7/1, Winter 2012, p.859-871, Turkey.

Doğan, H. H. (2009), Türkiye'de Yerel Yerleşim Birimi Olarak Köy Yönetiminin Yeniden Yapılandırılması, *Ulusal Kalkınma ve Yerel Yönetimler, IV. Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyum Bildirileri*, s.149-170, TODAİE, Ankara.

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı: 1978 Yılı Programı, (1978), Ankara.

Duru, B. (2013) "*Büyükşehir Düzenlemesi Ne Anlama Geliyor?*", GAP Belediyeler Birliği Dergisi, Mayıs- Haziran-Temmuz 2013, s. 33-37.

Ecemiş, M. (2008), Yeni Köy Kanunu Hazırlanırken, *Türk İdare Dergisi*, (460), s.1-10.

Eldem, H. (2013), *Dağlık Alan Yönetiminde Sürdürülebilirlik: Yunt Dağı Örneği*, Zinde Yayıncılık, İstanbul.

Genç, F.N. (2013), 6360 Sayılı Kanun ve Aydın'a Etkileri, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt: 1, Özel Sayı, s. 1-29.

Görmez, K. (2012), "Yerleşme-Merkezleşme Geriliminde Büyükşehir Yasası" <http://www.zaman.com.tr/vorum/verellesme-merkezilesme-geriliminde-buvuksehir-vasasi-2017227.html> Erişim Tarihi: 22.09.2014

Gözler, K. (2013), "6360 Sayılı Kanun Hakkında Eleştiriler: Yirmi Dokuz İlde İl Özel İdareleri ve Köylerin Kaldırılması ve İlçe Belediyelerinin Büyükşehir İlçe Belediyesi Hâline Dönüştürülmesi Anayasamıza Uygun Mudur?" <http://www.idare.gen.tr/6360-elistiriler.pdf> Erişim Tarihi: 22.09.2014

Güler, B. A. (2012), "Hükümetin 8 Ekim 2012 Günlü Büyükşehir Yasa Tasarısı Üzerine", <http://www.vaved.org/uploads/vuklemeler/B%C3%9CT%C3%9CNESEH%C4%B0RTASARIBAG.pdf> Erişim Tarihi: 22.09.2014

Güler, B. A. (2005), *Devlette Reform Yazıları*, Paragraf Yayınevi, Ankara.

İzci, F. ve Turan, M. (2013), "Türkiye'de Büyükşehir Belediye Sistemi ve 6360 Sayılı Yasa İle Büyükşehir Belediye Sisteminde Meydana Gelen Değişimler: Van Örneği", Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi, C.18, S. 1, s.117-152.

Karaaslan, E. (2014), *Açıklamalı 6360 Sayılı Kanun*, Bekad Yayınları, Antalya.

Kavruk, H., Erdem T., Öztaş, N., Keleş, İ., Pustu, Y., Aktürk, B. (2012), *Türkiye'de Köy Yerleşimi ve Yönetimi*, TODAİE, Ankara.

Keleş, R. (2009), *Yerinden Yönetim ve Siyaset*, Cem Yayınevi, İstanbul.

Keleş, R. (2012) "Anakentin Dünü, Bugünü ve Yarını" KentSEL ve Bölgesel Araştırmalar Sempozyumu-3, 6-7 Aralık, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Keleş, R. (2013), "Anakent Belediyelerinin Sayısı Çoğalırken", GAP Belediyeler Birliği Dergisi, Mayıs- Haziran-Temmuz 2013, s.15-19.

Kızılböğâ, R. (2011), Köy İdaresine Yönelik Kanun Tasarısı'ndaki Düzenlemeler, *Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi*, C.9, S.35, Ocak 2011, s.183-197.

Köy Kanunu Tasarısı Taslağı, (2009), Ankara.

Köy Kanunu Tasarısı Taslağı, (2010), Ankara.

Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018, (2013), Ankara.

Öner, Ş. (2006), *Yeni Mevzuat Çerçevesinde Türkiye'de Belediye Yönetimi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Öner, Ş. ve Yıldırım, U. (2004), 2001 Mahalli İdareler Tasarısı ve 2003 Taslağında Belediye Yönetimleri: Katılımcı Demokrasi ve Açıklık Açısından İncelenmesi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 6, Sayı 1, s.230-253.

Özgür, H. ve Kösecik, M. (2007), Yerel Yönetimlerde Değişim Sürecinde Uygulamadan Geleceğe. (Ed.: Özgür, H. ve Kösecik, M.). *Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar-II*, Nobel Kitabevi, Ankara, s.788-816.

Şahin, N. (2010), *Köy Kanunu Taslağı Üzerine Bir Değerlendirme: "Köy Belediyeleri"*, Başkontrolör, [Çevrim-İçi: <http://uzmanbelediye.wordpress.com/2010/01/09/koy-kanunu-taslagi-uzerine-bir-degerlendirmekoye-belediyeleri>], Erişim Tarihi: 22.11.2014

Şengül, R. (2011), *Yerel Yönetimler*, Umuttepe Yayınları, Kocaeli.

Toprak, Z.(2006), *Yerel Yönetimler*, Nobel Yayınevi, Ankara.

Ulusoy, A. ve Akdemir, T. (2009), *Mahalli İdareler*, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı: 1975 Yılı Programı, (1975), Ankara.

Yalçındağ, S. (1998), Yerel Demokrasinin Örgütlenmesi ve Yerinden Yönetimin Geliştirilmesi Açısından 'Muhtarlık' Kurumu. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 7, 37-56.

Yıldırım, S. (1994), *Geri Çağırma, Yerel Yönetim ve Demokrasi*, TOKİ Yerel Yönetimin Geliştirilmesi Programı El Kitapları Dizisi, İstanbul.

TÜİK (2014), *Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları 2013*, [Çevrim-İçi: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=15974>], Erişim Tarihi: 22.07.2014

1982 Anayasası (1982), www.tbmm.gov.tr, Erişim Tarihi: 22.09.2014

442 Sayılı Köy Kanunu (1924), www.tbmm.gov.tr, Erişim Tarihi: 22.09.2014

5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu (2004), www.tbmm.gov.tr, Erişim Tarihi: 22.09.2014

5393 Sayılı Belediye Kanunu (2005), www.tbmm.gov.tr, Erişim Tarihi: 22.09.2014

5747 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (2008), www.tbmm.gov.tr, Erişim Tarihi: 22.09.2014

6360 Sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (2012), www.tbmm.gov.tr, Erişim Tarihi: 22.09.2014